

ZPRAVODAJ

Ročník 2

obce Poděšín

č. 2/1998

NOVINKY

Zápis do první třídy.

Dne 29.1.98 proběhl v základní škole Nížkov zápis dětí do prvního ročníku zdejší školy. Zápisu se zúčastnily tyto děti z naší obce:

- Dočekalová Libuše č. 9,
- Palasová Šárka č. 6
- Sobotková Naděžda č. 21.

Setkání rodáků.

Dne 27.6.1998 se uskutečnilo setkání rodáků a občanů obce Poděšín. Zatím jsme sehnali 165 adres našich rodáků, ale ještě nám chybí tyto adresy:

č.p. 16. Pocnarová Božena 8.2.1922,
č.p. 60. Sláma Milan 5.1.1948

Kdo zná na někoho adresu, ať ji nahlásí na Obecní úřad. Seznam rodáků bude vyvěšen na nástěnce v Jednotě. Kdo ještě zná adresy, které nejsou v seznamu, ať je nahlásí také na Obecní úřad.

Žádost.

Žádáme občany kteří mají historické zajímavosti, zprávy, fotografie atd. aby je půjčili obecnímu úřadu na sraz rodáků. Veškeré materiály po srazu vrátíme.

Letní svozy komunálního odpadu.

Od 18. Do 40. Týdne bude firma ODAS provádět svoz komunálního odpadu pouze v sudé týdny.

Dopravní obslužnost.

Od 1.1.1998 do 31.3.98 platily obce 30% veškerých ztrát, 70% ztrát okresní úřad. Od 1.4.1998 nabývá účinnost zákon 304/1997 Sb. Podle tohoto zákona bude okresní úřad platit 100% ztrát v pracovní dny a obce 100% o sobotách a nedělích. Pro naši obec to bude asi 75 tisíc Kč za rok.

Family Frost.

Firma Family Frost s.r.o. nás požádala, aby mohla od dubna 98 provozovat v naší obci rozvoz mražených výrobků, např. hotové pokrmy jako jsou zelenina, ryby, hranolky, zeleninové směsi atd. dále zmrzliny, poháry atd. Obecní úřad dal firmě souhlas k podnikání v obci.

Lesní správce.

Obec Poděšín přijme na vedlejší pracovní poměr správce obecních lesů. Zájemci ať se nahlásí na obecním úřadě.

Rozvozy plynu.

Rozvozy plynu budou ve dnech 14.4., 11.5., 8.6. Ten, kdo nestihne rozvoz, má možnost si plyn vyzvednout ve Žďáru n.S. Otevírací hodiny jsou:

Pondělí a středa 8⁰⁰ - 12⁰⁰ a 14⁰⁰ - 16⁰⁰,
Úterý a čtvrtek 7⁰⁰ - 14⁰⁰,
Pátek 7⁰⁰ - 13⁰⁰ hodin.

Sport.

Žebříček hráčů stolního tenisu pro rok 1997 – 98.

1. Jaroš Petr,
2. Bláha František,
3. Šustr Radek,
4. Štikarová Jana,
5. Landová Jitka,
6. Jaroš Zdeněk,
7. Musil David,
8. Jaroš Radim,
9. Štikar Jaroslav,
10. Enderle Stanislav a.t.d.

Pořadí jarního turnaje v TJ.

1. Šustr Radek,
2. Štikarová Jana,
3. Jaroš Zdeněk a.t.d.

Obecní kronika – kronikář.

Obecní úřad Poděšín hledá občana, který má zájem psát obecní kroniku po panu Jágrovi.

Plynofikace v obci Poděšín a výhody stavebního spoření.

Obecní úřady, které se snaží umožnit občanům přeměnu topení pevnými palivy na topení plynové, vloží do plynofikace nemalé prostředky. Určitou částkou na nákladech této plynofikace se však musí podílet i majitelé domů. Není těžké si spočítat, že vyšší pořizovací náklady přinesou na druhé straně vyšší pohodlí, čisté prostředí a snížení nákladů na odvoz popela apod. Pokud se zájemce o plynofikaci potýká s problémem finančních prostředků, nabízí se zde stavební spoření např. s Českou stavební spořitelnou. Při tomto spoření, které je pětileté získává každý účastník 25% státní dotace k roční uspořené částce (max. však 4500,-Kč ročně) plus úrok. Při roční úložce např. 12000,-Kč činí dotace 3000,-Kč a 480,-Kč úrok. Stavební spoření je podmínkou pro získání případného úvěru pro stavby i na plynofikaci. Pro poskytnutí úvěru je však třeba spořit min. dva roky a uspořit 50% celkové cílové částky. Úvěr je úročen 6% s dobou splatnosti 8-10 let. Pokud by kterýkoliv občan obce Poděšín potřeboval informace o stavebním spoření, případně by chtěl uzavřít smlouvu, může se obrátit na obchodního zástupce, kterým je ing. Lubomír Provazník č. 65, tel. 675 191 a který všem rád podá požadované informace včetně uzavření smlouvy.

Poděšín z letadla.

Začátkem měsíce května proběhne fotografování a filmování na videokameru naší obce a okolí z letadla. Kdo by měl zájem o velkoplošné letecké snímky, případně videozáznam naší obce nebo detailní snímky svého obydlí, nechť se přihlásí u J. Dočekala č.p. 9 (tel. 675 157). Cena snímků bude stanovena podle počtu zájemců.

Z krajského archivu.

Podánilo se nám vyhledat v krajském archivu v Brně první písemné zmínky o naší obci. Z nich vyplývá i vývoj názvu naší obce od roku 1233 do současnosti:

- 1233 „Pustsin“
- 1318 „Pozdyesin“
- 1356 „Podyschin“
- 1547 „Pozdiessin“
- 1597 „Podiessyn“
- 1654 „Podissin“
- 1675 „Podiessin“
- 1713 „Podieschin“
- 1787 „Podiessin“
- 1854 „Poděšín“

Prvotní jméno „Pozděšín“ vzniklo přivlastňovací příponou -ín z osobního jména „Pozděcha“ nebo „Pozděša“ a znamenalo dvůr, který náležel osobě jménem „Pozděcha“ nebo „Pozděša“. Naše jméno „Poděšín“ vzniklo z podoby „Pozděšín“ disimilací sykavek a spojením se slovem poděšen. (prameny: Profous Antonín: Místní jména v Čechách, Díl III., Erben: Regesta Bohemiae, Díl I.)

Zákaz stále platí.

Dle obecní vyhlášky č.3/1995 §1. odst. a. nadále platí zákaz volného vypouštění drůbeže a ostaního hospodářského zvířectva na obecní pozemky.

Mandl.

Po svazu žen zůstal v kulturním domě provozuschopný mandl, který zde zbytečně chátrá a zabírá místo. Obecní úřad nabízí tento mandl buď do pronájmu nebo k prodeji.

Úpravy na obci.

V těchto dnech probíhají opravy kulturního domu a úpravy obecních pozemků v souvislosti s chystaným setkáním našich rodáků. Dále probíhá výsadba lesních stromků okolo obecních studní.

Nová vyhláška o pěstování brambor.

Od letošního roku platí nová pravidla pro pěstování brambor na zahrádkách v karanténní oblasti.

1. Kdo neměl na své zahrádce výskyt háďátka bramborového, může pěstovat tyto odrůdy brambor: **IMPALA, SANTE, KRASA, KORUNA**. Každý pěstitel musí i nadále dodržovat tyto podmínky: -mít platný plánec výsadby brambor, evidovaný na Obecním úřadě a dále dodržovat čtyřhonný osevňovací postup.
2. Kdo měl na své zahrádce výskyt háďátka bramborového, nesmí do odvolání brambory pěstovat.

Ze školních kronik

- 26.5.1825 zahájeno vyučování na č.p. 20.
- 1.11.1828 zahájeno vyučování v nové škole.
- 1.7.1942 založena mateřská škola.

Učitelé na škole v Poděšíně.

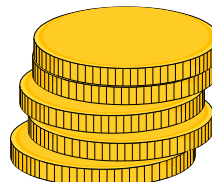
Nástup	Ukončení	Učitel		Narozen	Místo narození
26.5.1825	28.5.1846	Hlatký	František	1805	Bohdalov
28.5.1846	2.2.1847	Klusáček	Antonín		Polná
3.2.1847	9.3.1847	Sobotka	Jakub		Dobrodín
9.3.1847	24.10.1876	Novotný	František	1816	Oudoleň
31.10.1876	30.9.1878	Strašil	Tonáš	18.12.1850	Olešná
1.10.1878	31.12.1878	Slanina	Antonín		
1.1.1879		Strašil	Tonáš	18.12.1850	Olešná
1881		Krátký	František		
1882		Vácha	Jan		
1.9.1952	31.7.1966	Krejčí	František	31.1.1916	Mostiště
31.7.1966		Musil	František		

Počet žáků v Poděšínské škole.

1848	48	1861	51	1874	46	1943	51	1956	23
1849	43	1862	47	1875	57	1944	51	1957	21
1850	47	1863	?	1876	56	1945	?	1958	17
1851	47	1864	54	1877	52	1946	29	1959	18
1852	47	1865	?	1878	61	1947	24	1960	18
1853	45	1866	41	1879	68	1948	19	1961	20
1854	46	1867	41	1880	67	1949	23	1962	21
1855	45	1868	41	1881	77	1950	24	1963	18
1856	48	1869	45	1882	77	1951	25	1964	21
1857	43	1870	42	1883	73	1952	28		
1858	49	1871	55	1940	53	1953	29		
1859	47	1872	50	1941	43 + 5	1954	30		
1860	45	1873	52	1942	46	1955	27		

Stav financí k 31.3. 1998:

- bankovní účet: **217 046,89 Kč**
- pokladna: **29 992,00 Kč**
- stavební spoření: **670 133,10 Kč**

- termínový vklad: **417 080,73** Kč

Poděšín na pohlednicích

Účast na setkání rodáků

Všichni účastníci setkání rodáků dostanou pozvánku. Současně s pozvánkou dostane každý poštovní poukázku na úhradu poplatku ve výši 150,- Kč. Co se týká domácích účastníků, celého programu se může zúčastnit každý, kdo zaplatí tento poplatek. Při pozdějším příchodu až po obědě je zván každý i bez zaplacení poplatku.

Program setkání rodáků:

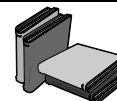

- 10.00 - 11.00 sraz rodáků v kulturním domě
- 11.00 zahájení
- 11.30 průvod po vsi, prohlídka školy
- 12.00 zasazení pamětního stromu
- 12.45 mše svatá v kapli
- 14.00 oběd
- 15.00 projev o historii obce
- 15.15 vystoupení dětí a mládeže
- 16.00 vystoupení hasičů
- 16.30 volná zábava při hudbě a tanci

Živá kronika 1997:

Č.	NÁZEV	DATUM	DÉLKA [min]
1	Kravín ZDV Poděšín před rekonstrukcí	18. 6. 1997	2
2	Hasičské závody v Ujezdě	1. 6. 1997	18
3	Sportovní odpoledne pro mládež 97	29. 6. 1997	14

Z obecní kroniky:**Opožděné kapitoly:**

Lidská Paměť netrvá dlouho. Umírá s těmi, kdož jako děti byli ještě účastníky. Nynější dospívající hospodáři již ani neuvěří. Proto pro paměť budoucím, stůjtež zde tyto řádky, k nimž podmět dalo vypravování pamětníka starých dob, 80-ti letého dědečka „Zelenovýho“. (Jan Dobrovolný čp. 32, narozen 14. června 1849). Když někdy sedával jsem s ním, tu vzpomínal zašlých dob, svého dětství i mužných let a tehdy napadlo mi zachytit něco těchto vzpomínek, jež by částečně osvětlily dobu, hlavně poměry hospodářské let šedesátých minulého století. Škola v obci byla tehdy jednotřídní, dětí v ní dosti. Chodilo se do školy do 12 let. V zimě bývala škola plná, počátek jarních prací byl koncem pravidelné docházky. Tu děti pomáhaly na poli i pásly a škamny zůstaly opuštěny. Radostí dětí mnoho neužily. Sem tam zahrály si „tyčkrle“ (špačka), o „čamrdy“, ale více byly přidržovány k práci a často už v 10 letech dávány do služby. Sáňkování bylo p. učitelem přísně zakázáno. O nějakých bruslích ani potuchy. Na klouzání stačily okované pantofle. Ve škole se psávalo pery brkovými, jenž p. učitel perořízkem vyráběl z přinesených brků, vždy ve čtvrtek, kdy bylo prázdno. Byla radost na něho pohledět, jak rychle z brků pera řezal. Zima přinesla dospělým trochu odpočinku, dětem radost z příchodu Mikuláše a Barbory. Na to se tehdy pamatovalo a Mikuláši chodili pěkně přestrojeni. Zima končila veselým masopustem. Ten se držival slavně. Maškary začaly chodit na Tučný čtvrtek a chodily až do masopustního úterý. Chodilo se po staveních a bývalo koblih, masa a jaternic do syta. O všeliké šprýmy (někdy i přehnané) nouze nebyla. Na masopustní úterý chasa vhodila „po ovse“. Vybrala ovsa až dva centy hostinský jej odkoupil a pilo se veese. Na ostatky se tancovalo 3 dny. Obvyklé tance byly: „Lotyš, Dají, Polka, Mazurka. Jaro přineslo nové starosti. Jen v měsíci květnu bylo ještě veselo o „kácení máje“. Májí se stavělo v obci 8 až 9. Postup obhospodařování tehdy byl: žito, brambory, oves, úhor. Na úhoře se pásli volí. Před sv. Janem Křtítem se navezl hnuj a zaoral se. 3 neděle se nechalo pole ležet, pak se uvláčelo, potom radlem přeoralo. Za 14 dní opět se uvláčelo, pak se naorávalo ručadlem (mělo 1 plech). První „duplák“ (dvoják) přivezl sázavský mlynář Janáček odněkud z kraje, byl dřevěný se 3 klečemi. Budil obdiv. Selo se na záhony, nechávaly se rozvory. Záhon se osívalo rukou šikmo na obě strany. Mlátilo se cepy. Na podzim, když nastalo setí, vstalo se ve 3 hodiny, obilí na setí se vymylálo, o klekání se jelo set. Mlelo se na mlýně českém (mlýnským Kamenem), mouka i chléb byl černý, s dnešním není k přirovnání. Nářadí hospodářské bylo: rádl, ručadlo, brány s dřevěnými deskami. Dobytky bývalo málo, málo také hnoje, podle toho také úroda. Také se hnojilo „umělým hnojivem“. Od mydlářů se kupovala t. zv. „štolovina“ To byl vyloužený popel s vápnem, jako odpaděk při výrobě mýdla. Na 1 míru dávalo se toho k žitu 50 liber. Jaký účinek mělo toto hnojení lze si domyslet. Také se hnojilo popelem. Pro ten se daleko jezdilo. Koní bylo v obci málo. U Pibelů 1, (nyní Jágr čp.2) u Novotných 2, (nyní Doležal čp.4) u Ficbaurů 2 (nyní A Fejt čp 19) celkem 5, nyní přes 30). Hovězí dobytek byl laciný. Kráva za 15, 20-30 zlatých. Míra pole za 30-40 zlatých, ale také za 10 zlatých. Pibelovo živobytí ve výměře 265 měr koupil žid z Polné as v.r. 1868 za 6000 zlatých. Lnu se tehdy pěstovalo mnoho. Při výměře 50 měr až 6 měr se osívalo lenem. Urodilo se ho na těch 6 měrách 26 centů, (1 cent = 100 liber, 1 libra = 55 dkg). 24 centů se z toho prodalo, 2 centy se nechaly na přídlo. Třelo se v Pazderně. Třely ženy t.zv. „tředle“. Tyto tředle byly chalupnice, které se stále třením zabývaly, k nim připojila se vždy děvečka ze statku, z něhož se právě len třel, neboť se třelo po pořádku (jeden po druhém). 12 tředlí třelo se ve 2 kůlnách. 2 hrsti tvrdého lnu se svázaly žimým stěblem ve snopek, 30 snopků v otýpku čili šůtek. Některá tředle vytřela 10 šůtek denně, některá až 15 šůtek. Od vytření 1 šůtky dostávala 4 krejcarý šajnu ke stravě. Snídani tředle neměly. V 10 hodin dopoledne upekly si v pekárně opálku brambor a třely až do poledne, kdy šly k hospodáři na oběd. Když dotřely dostaly zavdanou. Ve třelkách se topilo pařezím. Každý hospodář připravil pařezí 13 coulů dlouhé (1 coul = 2,5 cm). Spotřebu dříví určoval „Pazderák“, ten topil celou noc v jedné peci. Byly v naší pazderně 2 pece, u každé 1 topič. Týden, 12-14 dní třel některý hospodář. Třelo se od posvícení až přes vánoce, vždy od 3 hodin ráno do klekání. Vytřelý len se každého dne u hospodáře vážil, v 9 hodin odešly tředle ze stavení, děvečka popravila dobytek, do 11 hodin prádla, vstávala ve 3 hodiny. Roční služby měla 16-18 zlatých, (pacholek 24 zlatých). Len se drhl na drhlenách, při světle v noci a při světle se v maštali na podzim snopkoval. Svítlo se olejem. Smažilo se napořád na lněném oleji, ale také strava, brambory i kaše jahelná se maštala olejem. Olej se dělal u Lašňůvků v Nižkově a u Špinarů v Sázavě. Z jednoho záboje (to je 1 dávka semena do stup) byla 1 hoblá oleje (1 hoblá = 0,5 mázu, máz něco přes 1 litr) Od záboje se platilo 4 krejcarý. Až 18 - 20 lidí dělalo olej pohromadě, třeba až 3 dny a mlynář je stravoval. Nejlepší ze všeho bylo, když se vytřený len odvezl k židovi do Polné. Tu dával žid na fúru lnu dobrý oběd masitý a na zavdanou kořalku nebo pivo (jak kdo chtěl). A na to se každý těšil. Hospodář, že dostane peníze, čeledín, že se dobře poměje. Tehdy maso bylo vzácností. Jen o slavných příležitostech ho bylo, o svatbách, posvícení, pouťi a na ostatky, kdy se zabíjelo. O těch dnech také bylo veselo, posvícení se slavilo 2 dny. Ale jinak v roce radovánek nebylo. Do hospody se málo chodilo, jen v neděli někdo, zato na táče hodně. Nejdřív byla hospoda u Rosecků, čp. 46, kde nyní Jos. Hanus, potom byla u Bláhů, čp. 8, později ve mlýně čp. 53, kde doposud je. Tam byl prvním šenkýřem žid Loivy, po něm tam přišel mlynář (jméno zapomenuto) po něm fajfkář Škarvada Josef (dělal také dýmky), pak Frant. Kocenský. Každý z obou jmenovaných byl na mlýně as 10 let. Po Kocenském tam přišel Václav Šurnický, který tam byl 35 let. Na táčích se vyprávěly rozličné příběhy, noviny se nečetly. Různé zprávy ze světa přinášeli žebraři, kterých chodilo mnoho. Ti vypravovali, jak tam a tam hořelo, krádež, loupež nebo vražda se stala. Byly to příběhy někdy mělo pravděpodobné, ne-li úplně smyšlené. Nedivme se proto, když známosti o světě byly tak kusé, vzdělání tak nepatrné, že prostá mysl venkovana byla v zajetí různých pověr. Věřilo se na „ouřky“, „učarování“ dobytky. Za nic na světě nebyli by ukázali někomu prasnici s malými prasátky. Nejdřív tak po 4 nedělích. Nejtajemnější byla noc Filipo-Jakubská. Na Fillipa-Jakuba nevpustili někde ani známého do stavení. V Poděšíně takovou tajemnou, ba obávanou osobou byl pohodný z Borové, (o něm také vyprávěla panímáma Sobotková, která před 3 roky zemřela ve věku 91 let). Vysoký muž s dlouhou holí v ruce, s pytlek přes rameno, do něhož žiti sbíral. Do stavení přišel, ve světnici bez vybidnutí ke stolu usedl, dávku žita sobě poručil. Někde ošatku, jinde misku žita mu dali. Odcházejce, tajemně holí na strop několikrát zaklepal a bez pozdravu odcházel. Lidé si oddechli, když byl ze stavení. Lid chodil prostě oblečen. Do práce v oděvu z domácího plátna, pro svátek měli muži 1 soukenný obyč. modrý oblek. Plátno bylo trojí: tenké, pačesné (prostřední jakosti) a hrubé koudelné, čili tlusté. Muži měli ve svátek košili s rukávy z jemného plátna, ostatek byl z plátna pačesního. I ženy měly horní část košile z tenkého plátna, spodek z hrubého. Velkých živelných pohrom, jako krup, povodní byl Poděšín dosti ušetřen. Horší bývalo, když vypukl požár. Krytina byla napořád šindelová a došková. Oheň se hasil vodou z konví a puten, stříkalo se ruční stříkačkou. Dlužno jest, zmíniti se o kritickém 16. Květnu r. 1881, kdy napadlo mnoho sněhu a byl takový mráz, že u Rousměrova na Moravě umrzli 2 formani. Válka v r. 1866 vyžádala si z Poděšína 2 životy. Paol Václav Šimek z čp. 23, kde nyní Pařízek a čeledín Tonda z Kameníček od Chvátalů, čp. 39. Po válce vypukla cholera a mnoho lidí z Poděšína na ni zemřelo.

